

Završni ispit za graditelje orgulja

Dne 15. i 16. listopada 1971. održan je u Münchenu u Obrtničkoj komori završni ispit za graditelje orgulja, tzv. Meisterprüfung. Svaki se graditelj predstavio svojim »Meisterstückom«, tj. samostalno izgrađenim instrumentom. Pred dvije ispitne komisije pojavilo se ukupno devet kandidata od toga bila su četvorica graditelji gudačkih instrumenata.

Prisutne kandidate pozdravio je predsjednik ispitne komisije gospodin Eisenschmidt (vlasnik u svijetu poznate tvornice sviraonika!) poželjevi im mnogo uspjeha. Zatim je predstavio članove komisije: gospodin Eisenbarth, graditelj orgulja i vlasnik velike orguljarske tvrtke u Passau, minhenski graditelj orgulja gospodin Nenninger i asistent Bauer, specijalista za elektroniku u tvornici gospodina Eisenschmidta. Također bila su prisutna i dva člana Obrtničke komore.

Graditelj Nenninger na ploči je nacrtao tloris jedne crkve i kora u njoj, određivši dimenzije, i postavio kandidatima ovaj zadatak: u tu crkvu treba projektirati orgulje sa 15 registara. Ulazna vrata na kor nespretno su ugrađena, kor je uzak, a upravo u samoj njegovoj sredini smješten je radijator. Moralo se što više mjesta sačuvati za pjevače pa i za mali orkestar. Sviraonik stoga nije smio biti ugrađen u orgulje već u kutu kora. Špiltraktura mora biti mehanička, a registriranje električno. Crkva nije velika, no u nju stane dosta vjernika, jer je kasnije prigradna pokrajna lađa, pa je broj od 15 registara zaista potreban. Za svaki dio orgulja morao se priložiti nacrt u omjeru 1:20.

Kandidati su prvi zadatak završili do 13 sati i prihvatili se drugog zadatka. Svaki od njih morao je pismenim putem riješiti 25 pitanja. Budući da je graditeljstvo orgulja satkano od mnogih disciplina, pitanja su bila raznovrsna i moramo iskreno reći, zaista teška.

U međuvremenu je ispitna komisija pregledavala nacрте tzv. »Meisterstück«. Redovito bili su to jedno i dvomannualni pozitivni s pedalom, dok se jedan kandidat predstavio dvomannualnim orguljama, montiranim u nekoj crkvi nedaleko Hamburga. Drugi kandidat izgradio je sviraonik s elektronskim kombinacijama, električnim po kopelima i mehaničkom špiltrakturom. — Pojedini članovi komisije stavljali su svoje primjedbe, a neki od kandidata bili su upozoreni na manjkavost detalja u nacrtima.

Istom u 18 sati uvečer završili su kandidati izradu pismenih zadataka i svoje odgovore predali komisiji. Za sutradan je kao mjesto sastanka određen jedan samostan u Münchenu, kamo moraju kandidati doći i ponijeti sa sobom pribor za intoniranje i ugadanje orgulja.

Nakon što su se kandidati okupili, uzео je riječ gospodin Nenninger, pokazao nam orgulje i rekao da se pred nama nalazi rješenje jučerašnjeg zadatka, zapravo samo jedno od mogućih, jer rješenja može biti više. Te orgulje postavila je minhenska tvrtka čiji je vlasnik upravo gospodin Nenninger. Uslijedio je praktički dio ispita, tzv. polaganje »temperature« u sistemu kvintakvarta, intoniranje pojedinih svirala i ugadanje čitavog registra.

Za to vrijeme polagali su slobodni kandidati usmeni dio ispita pred gospodinom Eisenschmidtom i asistentom Bauerom.

Oko podne izredali su se kandidati pred obje komisijske grupe i time je ispit završen. Kandidatima se u ime komisije zahvalio predsjednik Eisenschmidt i obavijestio ih da će sve potrebno saznati preko obrtničke komore.

Na kraju reče jedan od kandidata, aludirajući na sve veće zahtjeve ispitne komisije i sve šire područje same materije: »Bude li ovako i nadalje išlo, za 10 godina morati će kandidat kao svoj Meisterstück izgraditi katedralne orgulje!«

A. Čunčić

Koncert u radionici orgulja

Nesvakidašnji koncert doživjeli smo u radionici orgulja u Übach-Palenbergu nedaleko Aachena. Vlasnik tvrtke g. Heinz Wilbrand izgradio je dvomannualne orgulje za crkvu svetog Adalberta u Achenu i pozvao glazbenu elitu iz okolice da se uvjeri u kvalitete novog instrumenta. Bilo je gostiju iz Pariza te nedaleke Belgije i Holandije. Prostorije radionice bile su ispunjene preko očekivanja pa se umjetnik-organist ugodno osjećao. Bio je to Hans Geffert iz Bonna, koji je zajedno sa svojim sinom izveo slijedeći program: Orgelkonzert F. Dur od J. G. Waltera, Basse de Crommorne, Basse de Trompette iz druge Suite od Clerambault, zatim sonatu A-dur od Galuppja, tri kompozicije za Flötenuhr od Haydna. Na koncu iz-

veo je umjetnik koncert za dvoje orgulje od A. Solera uz pomoć svoga sina, također organiste. Za tu točku svaki organist služio se jednim manualom tih orgulja i njihovo muziciranje je nagradeno izuzetno toplim pljeskom. Dugogodišnji umjetnik (njegova brojna gostovanja po Europi, snimanja za radio Hilversum i za Deutschlandfunk, Südwestfunk i Norddeutsche Rundfunk kao i za radio Japan, organiziranje međunarodnog orguljaškog tjedna u Bonnu) dao nam je čistu umjetnost bez lažnog cifranja i koketiranja. Po naravi povučen, skroman u svom životu s likom jednog askete, posve odudara od onih umjetnika, koji očekuju pljesak, priznanje i pohvalu i čine veselo i nasmijano lice čim vide foto-aparat. Ne, takav nije Hans Geffert. On je istinski umjetnik koji živi za umjetnost svom puninom svog bića. Sada nešto o orguljama. Neumorni i uvijek ambiciozni organist crkve svetog Adalberta u Achenu, imenom Görges, bavio se godinama mišlju, da za svoju crkvu pribavi još jedne manje orgulje, da budu »kontrast« već postavljenim velikim orguljama (Austria-Rieger, 3 man. 37 reg.) Pronašao je stari barokni ormar, koji su drugi htjeli spaliti, pa ga je dopremio u radionicu, zajedno s ostatkom nekadašnjih orgulja.

Broj registara pomicao se naviše i stao kod broja 17. Ugraditi ih u ormar širine 1 m i dužine 2,70 m i rasporediti na dva manuala nije bilo lako. Cijeli se instrument može po volji pomicati, što je učinjeno na želju aachenskog organiste. Tako će on moći koncertirati zajedno sa svojom suprugom koja je inače umjetnica na čembalu. On je također neumorno pratio cijeli razvojni proces novog instrumenta i na koncu je s izrazom velikog zadovoljstva u ime opata crkve sv. Adalberta podijelio graditelju orgulja srebrnu medalju s likom sveca te pisanu povelju. Taj čin popratili su gosti burnim odobravanjem i skandiranjem u čast i organiste i graditelja.

To neobično poslije podne (15. IV. 72) uzvanici će dugo zadržati u sjećanju. Skromna izložba u prostorijama radionice, organizirana za ovu zgodu, pobudila je interes gostiju, koji su mogli razgledati strojeve, alat i još nezavršene instrumente. Ugodni razgovor produljio se do u kasne sate jer se domaćin potrudio da svoje goste počasti po njemačkom običaju i navikama, a tu nije nedostajalo ni naše domaće šljivovice.

A. Čunčić